

Kliimaseadusest peab saama teaduspõhine seadus

Ühispöördumine kliimaseaduse eestvedajatele kliimaministeeriumis

Koopia: Riigisekretär, justiitsministeerium, kliimanõukogu

18.09.2023

Lugupeetud kliimaminister, kliimaministeeriumi kantsler ja rohereformi asekanter

Pöördumisele allakirjutanud 19 organisatsiooni tunnustavad kliimaministeeriumit kauaoodatud kliimaseaduse loomisega alustamise eest. Tugeval kliimaseadusel on potentsiaal luua õigusselgust, suurendada Eesti kliimapoliitika mõju ning tekitada selgem arusaam Eesti kliimaeesmärkidest ja nende täitmisest igaühele.

Kliimaseaduse mõju sõltub muuhulgas sellest, kui läbipaistev ja kaasav on selle koostamine. Igal otsusel või otsustamatusel on tuntav mõju nii praegustele kui ka tulevastele põlvkondadele. Toetame avatud, koosloomelist ja teaduspõhist seaduse koostamist. [Tugev kliimaseadus on teaduspõhine, eesmärgistatud, juhitud, nõudlik ja kaasav.](#)

Toome allpool välja mõned konkreetsed ettepanekud, mida kaaluda kliimaseaduse koostamise ja elluviimise teaduspõhisuse ning usaldusväarsuse suurendamiseks.

Kliimaseaduse teaduspõhisus

Pariisi kliimaleppes¹ tuleneb nõue, et kliimaotsuseid tehtaks teaduspõhiselt, tuginedes parimatele kättesaadavatele teaduslikele andmetele. Sellest tulenevalt paneme ette:

1. Moodustada kliimaseaduse koostamiseks ja elluviimise seiramiseks sõltumatu teadusnõukogu.

Tegevteadlastest koosnev kogu on tugeva kliimaseaduse üks kõige olulisem komponent. Teadlased nõustaksid, jälgiksid ja edendaksid kliimaeesmärkidega seonduvat ühiskondlikku arutelu. Mitmes riigis, nagu näiteks [Holland](#), [Iirimaa](#), [Taani](#), [Prantsusmaa](#), [Hispaania](#), [Suurbritannia](#) koostavad kliimaeesmärkide täitmise aruandeid valitsuse asemel teadlased ning esitavad selle valitsusele või parlamendile. Viimasel on kohustus aruandele vastata ja vajadusel jagada selgitusi.

[Teiste riikide](#) praktika kinnitab, et sõltumatu teadusnõukogu aitab kaasa avalikkuse poolehoiule ja kannab tähtsat rolli kliimaeesmärkide avalikkusele selgitamisel ning pikaajaste eesmärkide saavutamisel. Et kliimaseaduse koostamise protsess on juba alanud ning selles on suur roll nii huvirühmade, teadlaste kui ka avalikkuse kaasamisel, soovime loodud ekspertnõukogu kõrval kutsuda kokku teadlastest koosnev kogu juba nüüd. Selleks, et tagada seaduse teaduspõhisus selle loomise protsessi esimestest sammudest alates.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/201112016003>

Juhime tähelepanu, et [Avatud valitsemise teekaardi](#)² punkti 5.3 (lk 46) järgi tuleb eristada teadlaste kaasamist huvirühmade kaasamisest. Sellest lähtuvalt peavad teadusnõukogu ja huvirühmade esindajate kogu olema üksteisest eraldiseisvad ja sõltumatud, et tagada teadlaste hinnangute objektiivsus ja tõsiseltvõetavus.

Euroopas on mitmeid häid eeskujusid kliimaseaduse loomise protsessist, sh erinevate osapoolte kaasamisest ning nende rollidest. Soovitame neid silmas pidada, et vältida vigu, mis juba on ära proovitud, ja korrata häid tõestatud praktikaid, mis tagaksid Eestile tugeva kliimaseaduse.

Kliimanõukogu mandaat ja koosseis

Olemasoleva kliimanõukogu tasakaalustatuse ja legitiimsuse saavutamiseks paneme ette:

2. Tasakaalustada sidusrühmade esindatust kliimanõukogus.

Kliimanõukogu koosseisus on huvirühmade vaated ja teadmised praegu esindatud ebavõrdselt, pakkudes ebaproportsionaalselt väikest platvormi erinevatele kodanikuühiskonna huvide esindajatele. Kuna eriarvamusi on plaanitud nõukogus lahendada lihthäälteenamusega, on võimatu, et kodanikuühiskonna- või keskkonnateadmistega esindajad suudaksid praeguses koosseisus olla võrdväärsed ettevõtete esindajatega. Soovitame kaasata noorte esindajad ning inimõiguste ja sotsiaalse õigluse eksperdid, kuna need olulised kliimamuutustest puudutatud sihtgrupid ja valdkonnad on praegu esindamata ning kliimanõukogu otsused ei saa sellises koosseisus peegeldada kogu ühiskonna vajadusi.

3. Täpsustada kliimanõukogu mandaati.

Praegu on ebaselged kliimanõukogu mandaat ja ülesanded. Kuna meile teadaolevalt on kavas, et nõukogu jätkab samal kujul tööd ka tulevikus, st pärast kliimaseaduse vastuvõtmist, ei ole selge selle roll pärast seaduse jõustumist. Kliimanõukogu moodustamisel on oluline kinni pidada [avatud valitsemise teekaardist](#), mille järgi tuleb nõuandvatele kogudele anda selged ülesanded.

Hea meelega selgitame ettepanekuid täpsemalt kirjalikult või kohtudes.

Pöördumisega liitunute nimel

/digiallkiri/

Joonas Plaan, Eestimaa Looduse Fondi kliimaprogrammi juht ja juhatuse liige,
joonas.plaan@elfond.ee, 5665 2979

² Avatud valitsemise teekaart, punkt 5.3 (lk 46).

Eesti Metsa Abiks MTÜ
Kooslodus SA
MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud
MTÜ Balti Keskkonnafoorum
MTÜ Eesti Ornitoloogiaühing
MTÜ Eesti Roheline Liikumine
MTÜ Eesti Vegan Selts
MTÜ Loodusvõlu (Fridays For Future Eesti)
MTÜ Loomus
MTÜ Niilusoo
MTÜ Nõmme Tee Selts
MTÜ Oma Tuba (Feministeerium.ee)
MTÜ Ökotark (Bioneer.ee)
MTÜ Paranduskelder
MTÜ Progressiivne Liikumine
Päästame Eesti Metsad MTÜ
SA Eestimaa Looduse Fond
SA Tartu Keskkonnahariduse keskus
Sihtasutus Keskkonnaõiguse Keskus

K O S
L D U S

Arengukoostöö
Ümarlaud

EESTI ORNITOLOOGIAÜHING

Eesti
Roheline
Liikumine

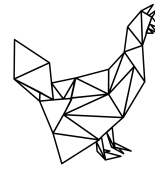
Estonian Green Movement-FoE

EESTI VEGAN SELTS

LOOMUS
LOOMADE NIMEL

MTÜ Niilusoo

Nomme Tee Selts

Feministeerium

Bioneer

Eesti esimene roheline elustiili portaal

Paranduskelder

PROGRESSIIVNE
LIIKUMINE

PÄÄSTAME
EESTI METSAD!

EESTIMAA LOODUSE FOND

tartu loodusmaja

K E S K
KONNA
ÕIGUSE
KESKUS